



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Raverschootstraat (Eeklo, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017K299

November – December 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	11
1.2.6.1 Methode	11
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	11
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	11
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	11
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	12
1.3 Assessmentrapport	13
1.3.1 Ruimtelijke situering	13
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	14
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	15
1.3.2.2 Geologie	16
1.3.2.2.1 Tertiair	16
1.3.2.2.2 Quartair	17
1.3.2.3 Bodem	18
1.3.2.3.1 Bodemtypes	18
1.3.2.3.2 Bodemerosie	19
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	20
1.3.2.5 Hydrografie	22
1.3.3 Gekende archeologische waarden	23
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	23
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	23
1.3.3.1.2 Historische kaarten	24
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	28
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden	32
1.4 Synthese	36



1.4.1.1	<i>Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed</i>	36
Deel 2:	Bibliografie.....	37
Deel 3:	Bijlagen.....	38

FIGURENLIJST (2017K299)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: Geplande ondekeldering weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).....	9
Figuur 4: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).	10
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	15
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).....	17
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 12: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	21
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de verschillende waterlopen (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 14: Kaart van een deel van Eeklo, 1660 (Bron: Cartesius).....	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	26
Figuur 17: Topografische kaart van 1884 (Bron: Cartesius).....	27
Figuur 18: Topografische kaart van 1911-1949 (Bron: Cartesius).....	27
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	28
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	29
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	29
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	30
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).	30
Figuur 24: Gesloopte bedrijfsgebouwen op de site Van Damme. Links de fabriekswand als scheiding met de kloostertuin Arme Klaren, rechts de fabrieksmuur ter hoogte van een speelterrein. (Bron: RUP).	31
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	32

TABELLENLIJST (2017K299)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	14
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	27

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Provincie
	Gemeente	Eeklo
	Deelgemeente	/
	Postcode	9900
	Adres	Raverschootstraat 9900 Eeklo
	Toponiem	Raverschootstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 92595 Y _{min} = 208414 X _{max} = 93582 Y _{max} = 209100
b) Het kadaasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Eeklo, Afdeling 2, Sectie E, nr's: 1596m ² , 1598t3, 1598w4, 1598x4 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	



1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van Het projectgebied wordt in deze studie Raverschootstraat Eeklo genoemd. Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van Raverschootstraat Eeklo. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Op het gewestplan situeert het onderzoeksterrein zich deels in een zone bestemd als woongebied en deels als gebied voor ambachtelijke bedrijven. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt, noch binnen een archeologische site. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 8037 m² en de ingreep in de bodem bedraagt meer dan 1000m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Men wenst de vergunningsaanvraag nog dit jaar nog in te dienen gezien de verandering in regelgeving vanaf 2018. Gezien de beperkte tijd is het niet meer mogelijk om het archeologisch veldwerk nog dit jaar uit te voeren en te rapporteren.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Raverschootstraat Eeklo werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De opdrachtgever plant de aanleg van een nieuw politiegebouw ter hoogte van de Raverschootstraat te Eeklo. De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 8037 m².

Er wordt een onderkelderde volume voorzien tot 3,10 meter onder het maaiveld over een oppervlakte van 3123 m².

Over het overige deel van het terrein worden deels nieuwe wegenissen voorzien, een plein en verharding in grind.



Figuur 3: Geplande ondekeldering weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).



Figuur 4: Inplantingsplan (bron: opdrachtgever).

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

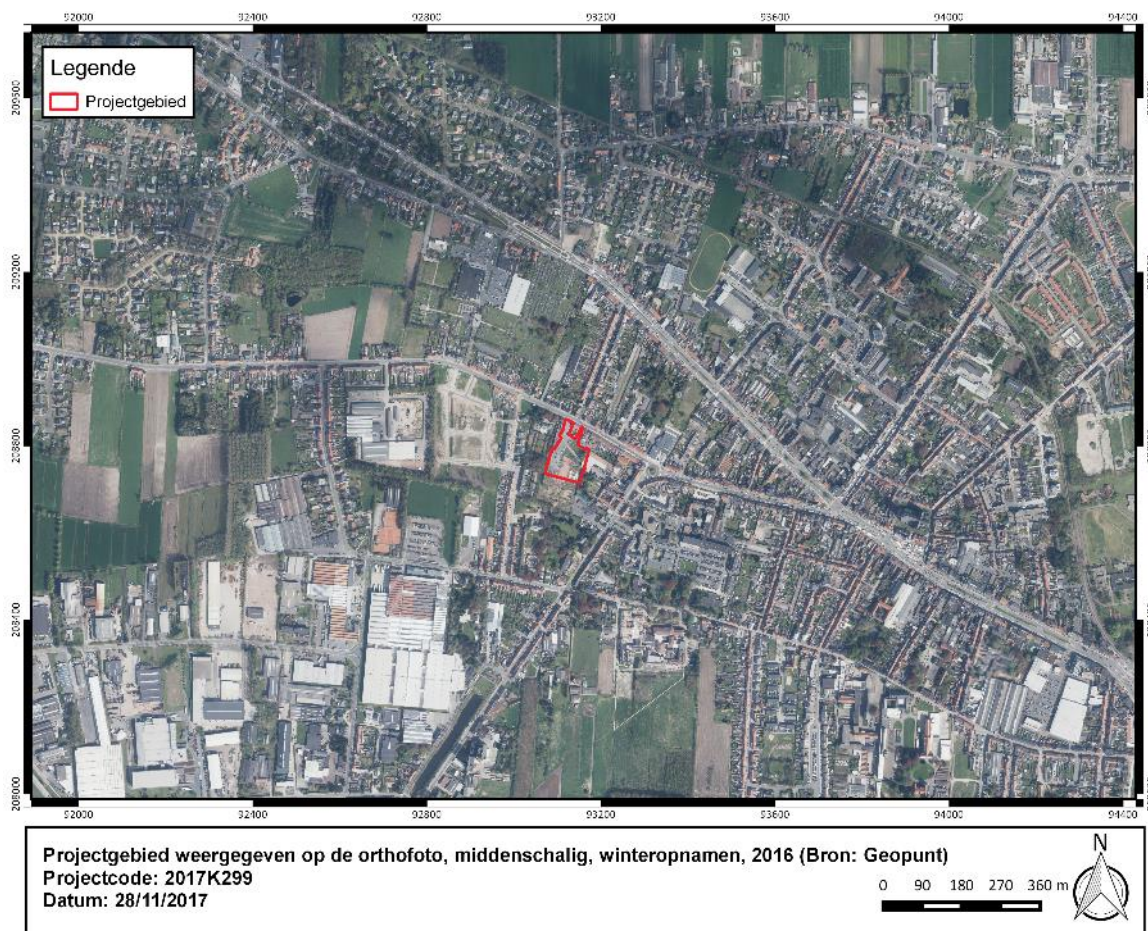
1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Eeklo, in de provincie Oost-Vlaanderen. De noordzijde van het onderzoeksterrein grenst aan de Raverschootstraat. Ca. 120 meter ten oosten loopt het tracé van de Thieltsesteenweg en ca. 100 meter ten westen situeert zich de Ijzerstraat – John Buyckstraat. De stadskern van Eeklo situeert zich ca. 750 meter ten oosten.



Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).

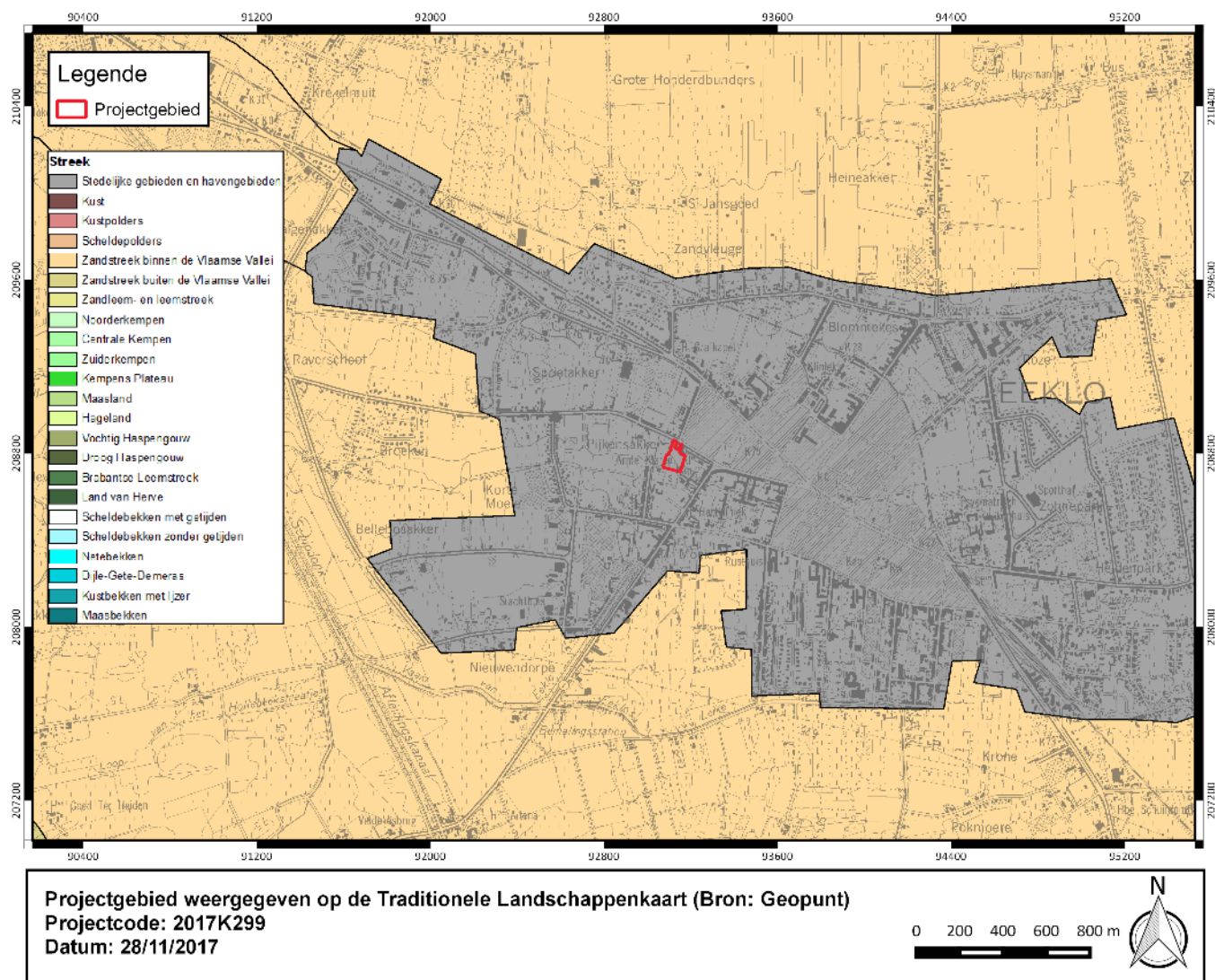
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Ursel (Fm. Maldegem)
Quartair	Type 8: fluviatiele afzetting/fluviatiele afzetting/fluviatiele afzetting/eolische afzetting
Bodentypes	OB, Zch, Zdh
Potentiële bodemerosie	Geen info
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Hoogte ca. 9 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse polders (deelbekken: Ede) Waterlopen: Vaart van Eeklo

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.



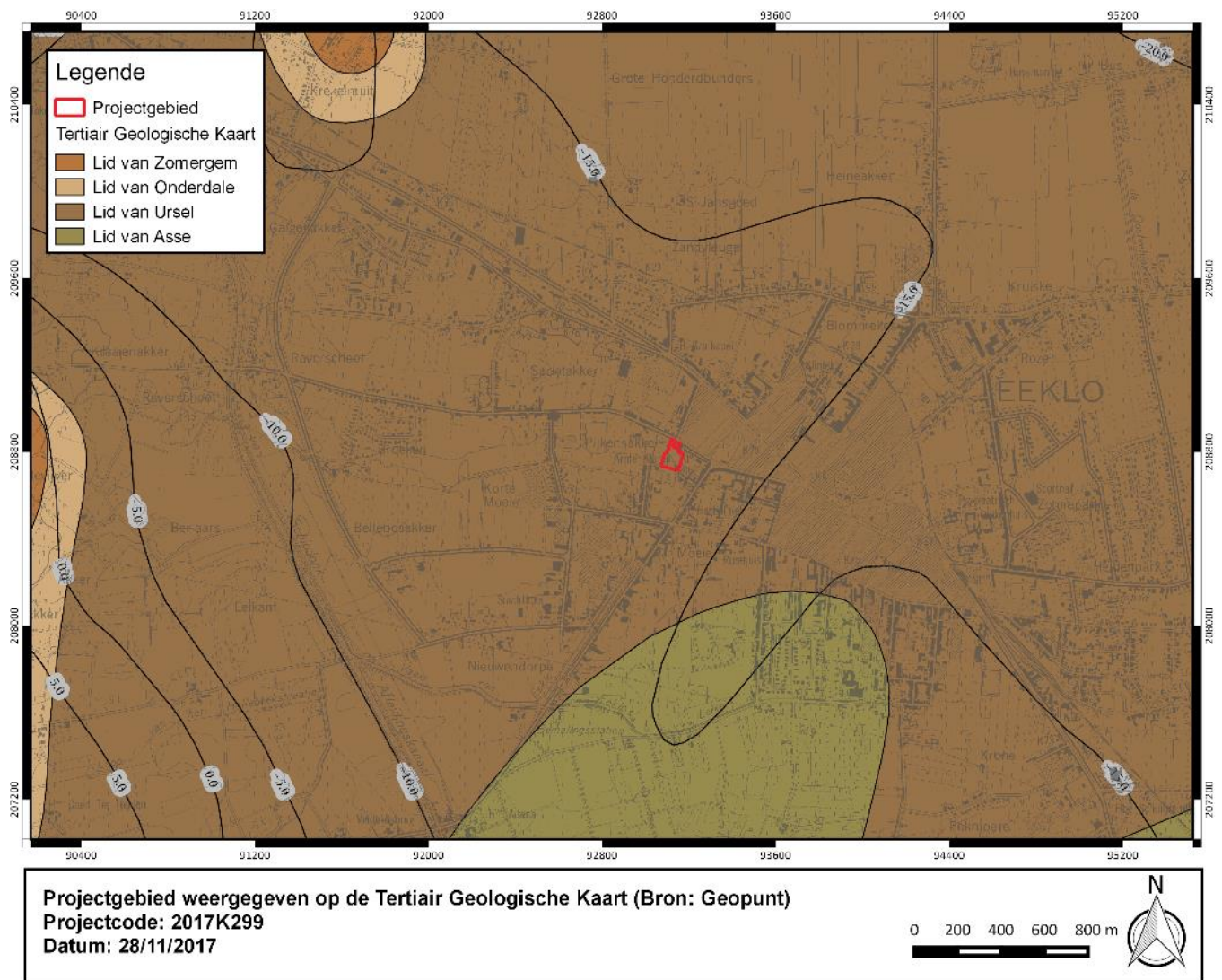
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Ursel** (Formatie van Maldegem). De Formatie van Maldegem bestaat uit afwisselingen van mariene zanden en kleien afgezet onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen.

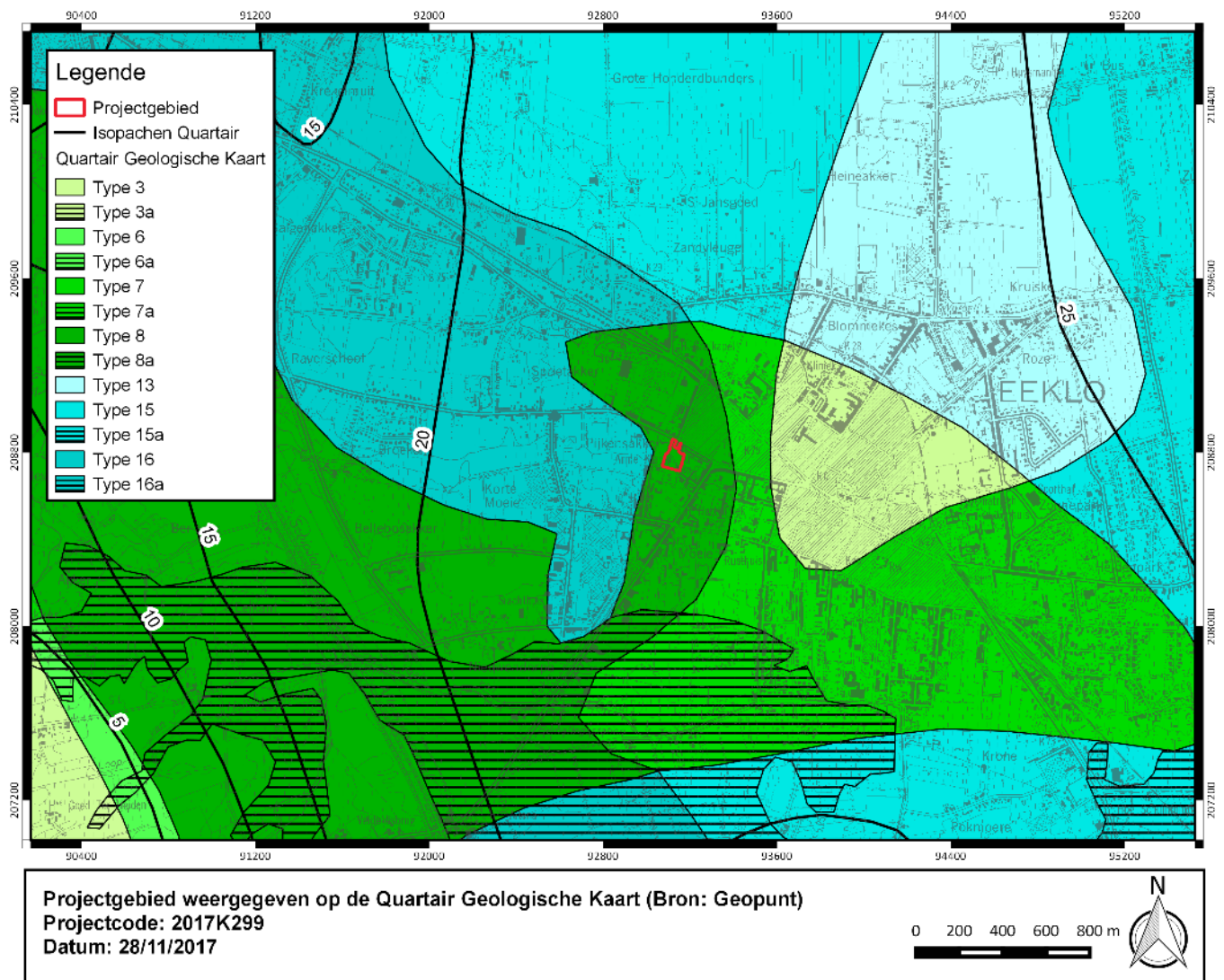
Het **Lid van Ursel** is een homogene grijsblauwe zware klei die niet kalk- of fossielhoudend is. De klei wordt lokaal uitgebaut voor de baksteenindustrie.



Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

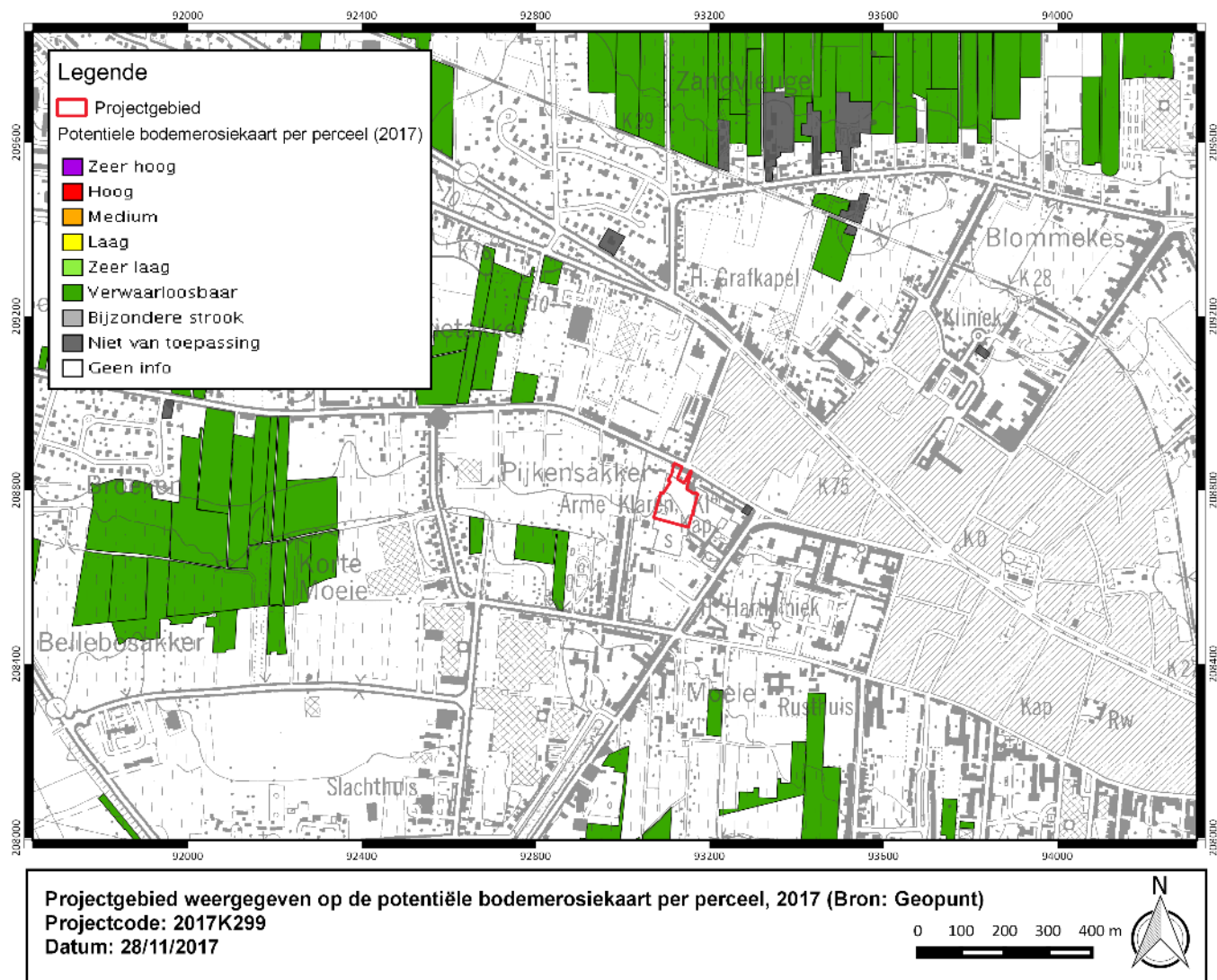
Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 8**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Saaliaan gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Eemiaan. Hierboven is een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan afgezet. De top bestaat uit een eolische afzetting (zand tot zandleem) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze afzetting kan lokaal mogelijks afwezig zijn.



Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

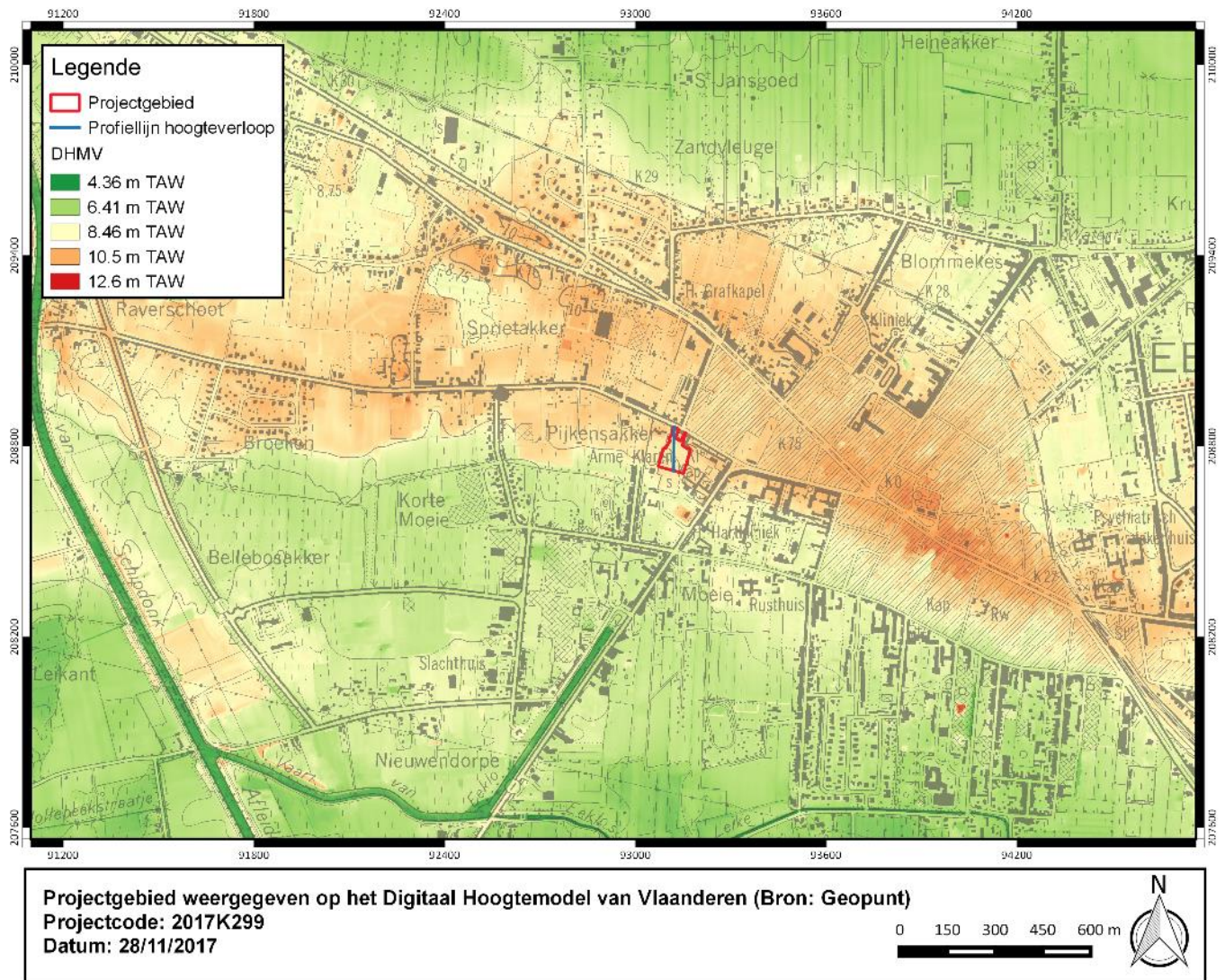
Er is geen info gekend over de potentiële bodemerosie.



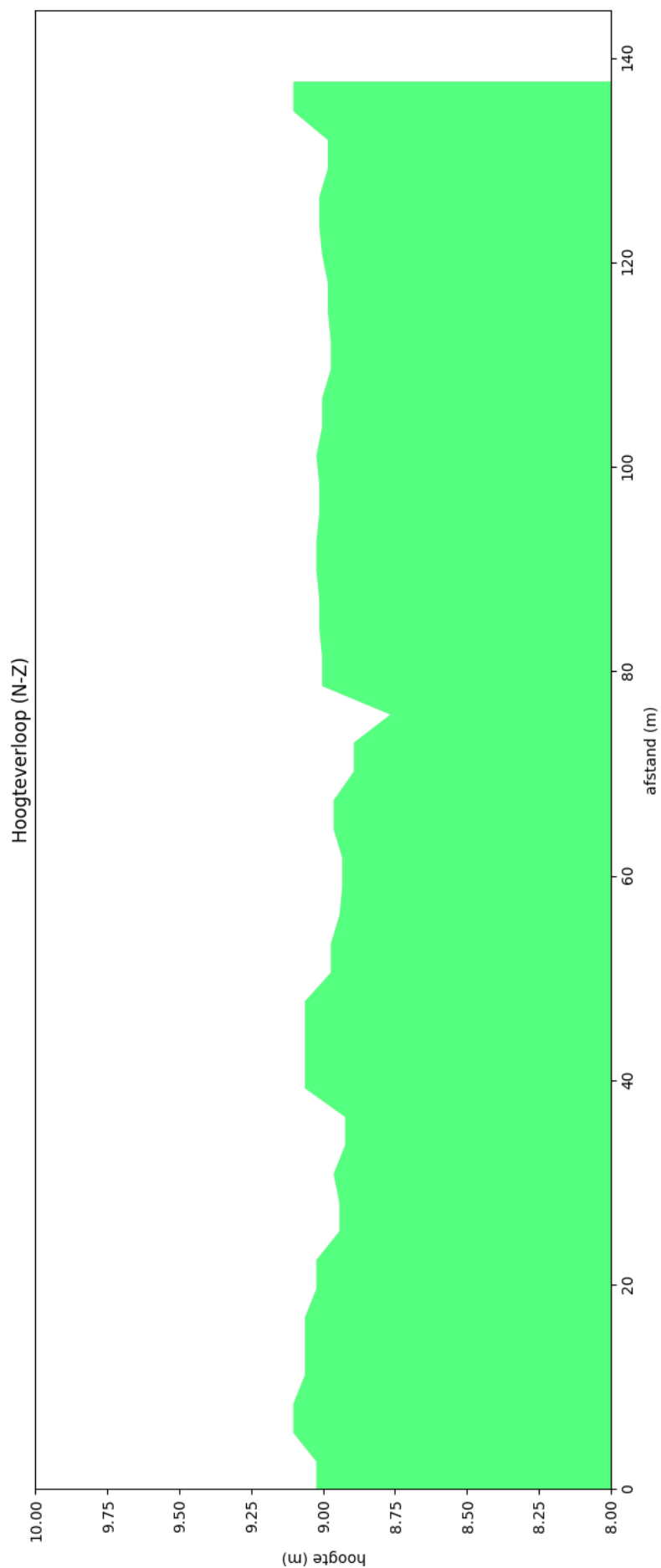
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied is gelegen op een zandrug met oost-west oriëntatie. De hoogte bedraagt ca. 9 m TAW en het projectgebied kent een vlak verloop. Ten zuiden van het projectgebied daalt de hoogte significant tot ca. 6 m TAW.



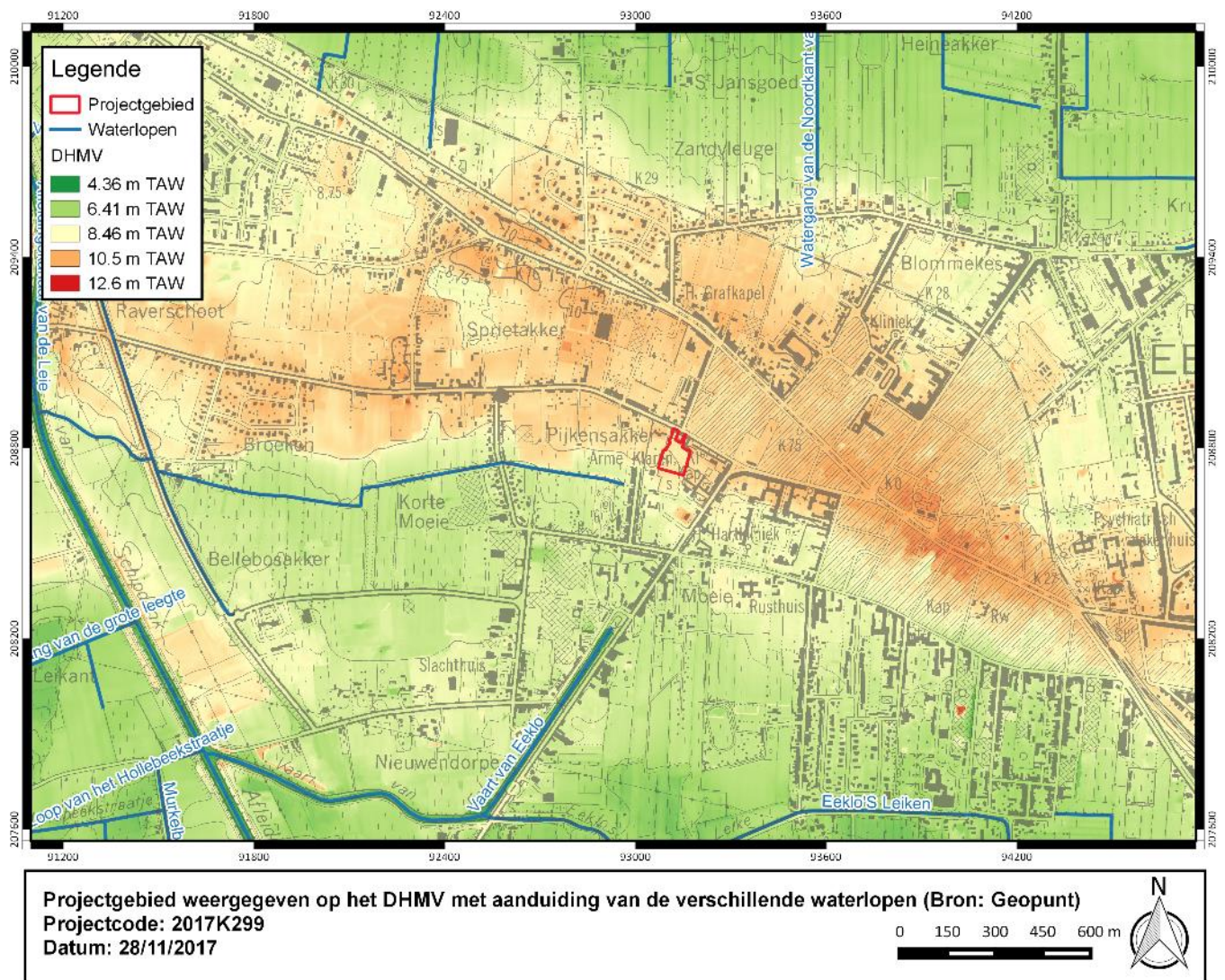
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).



Figuur 12: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Bekken van de Brugse polders (deelbekken: Ede). Ten zuiden is de Vaart van Eeklo gelegen.



Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de verschillende waterlopen (Bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Archeologische sporen wijzen op menselijke aanwezigheid in Eeklo in de steentijd. Historische kennis aangaande Eeklo in de oudste perioden is desalniettemin schaars.

Eeklo ontvangt in 1240 stadsrechten, waarna ze toebehoort aan de graven van Vlaanderen, die aldaar over een jachtdomein beschikten. Binnen het Graafschap Vlaanderen ressorteert Eeklo onder het Brugse Vrije en onderhoudt de stad handelscontacten met Gent. Vooral de lakenweverij zorgt ervoor dat de stad gedurende de middeleeuwen aanzienlijk floreert. Via de stadskeure krijgt Eeklo eigen rechtspraak en wordt het grondgebied vastgelegd. Lembeke vormt een onderdeel van Eeklo tot 1626.

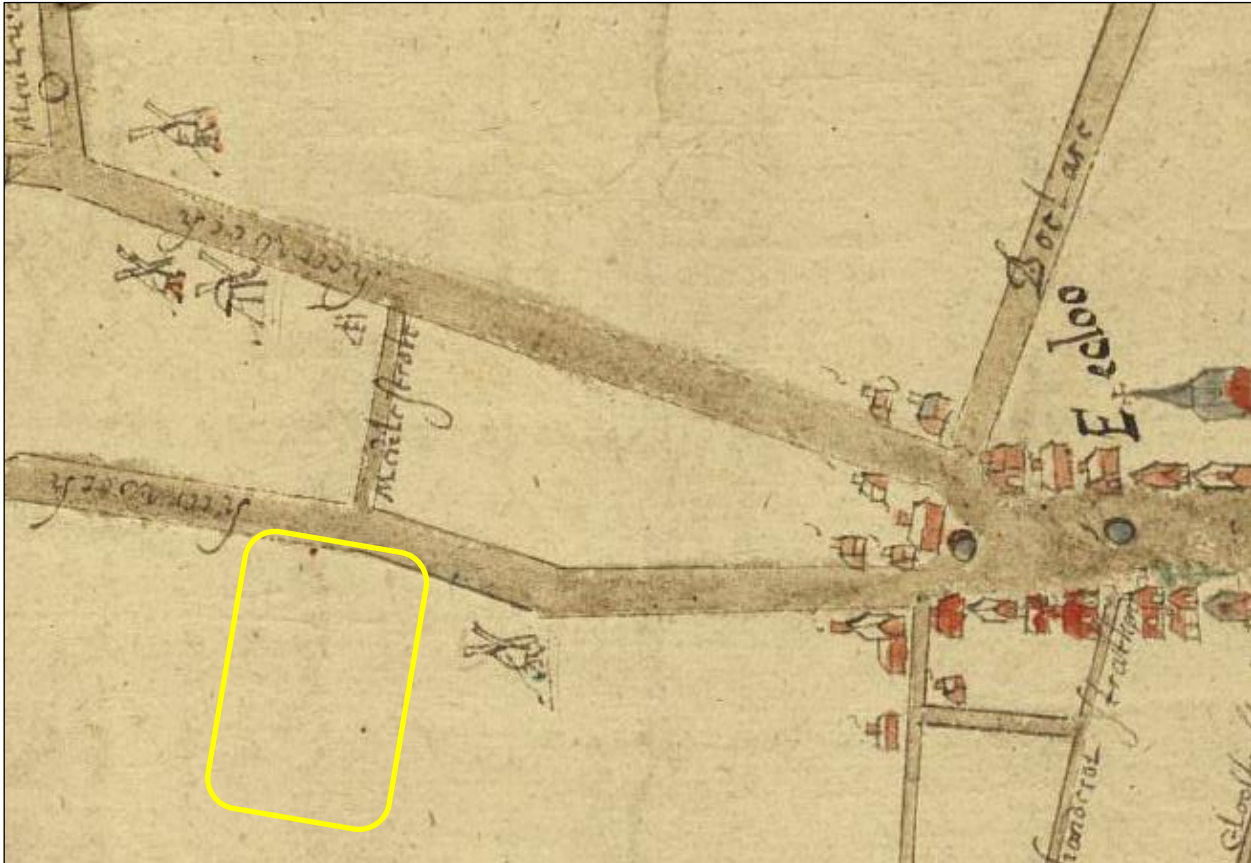
Eeklo heeft te lijden onder de godsdienstoorlogen gedurende de 16^{de} eeuw. Geografisch situeert de stad zich op de frontlijn tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden wat leidt tot aanzienlijke vernielingen. Dit oorlogsgeweld leidt tot een demografische terugval.

Na de pacificatie in de 18^{de} eeuw wordt de draad van de textielnijverheid opnieuw opgenomen. Dit zal de basis vormen voor het industrialisatieproces dat zich voltrekt gedurende de 19^{de} eeuw. Eeklo ontpopt zich tot administratieve en kerkelijke hoofdstad van het Meetjesland. Uit de 19^{de} eeuw stammen de neo-gothische gebouwen en rijen van werkmanshuisjes, die thans nog steeds het straatbeeld mee bepalen. Eeklo kent tevens een bloeiende meubelindustrie tussen 1900 en 1970. Vanaf de jaren '90 wordt de agro-industrie belangrijk.¹

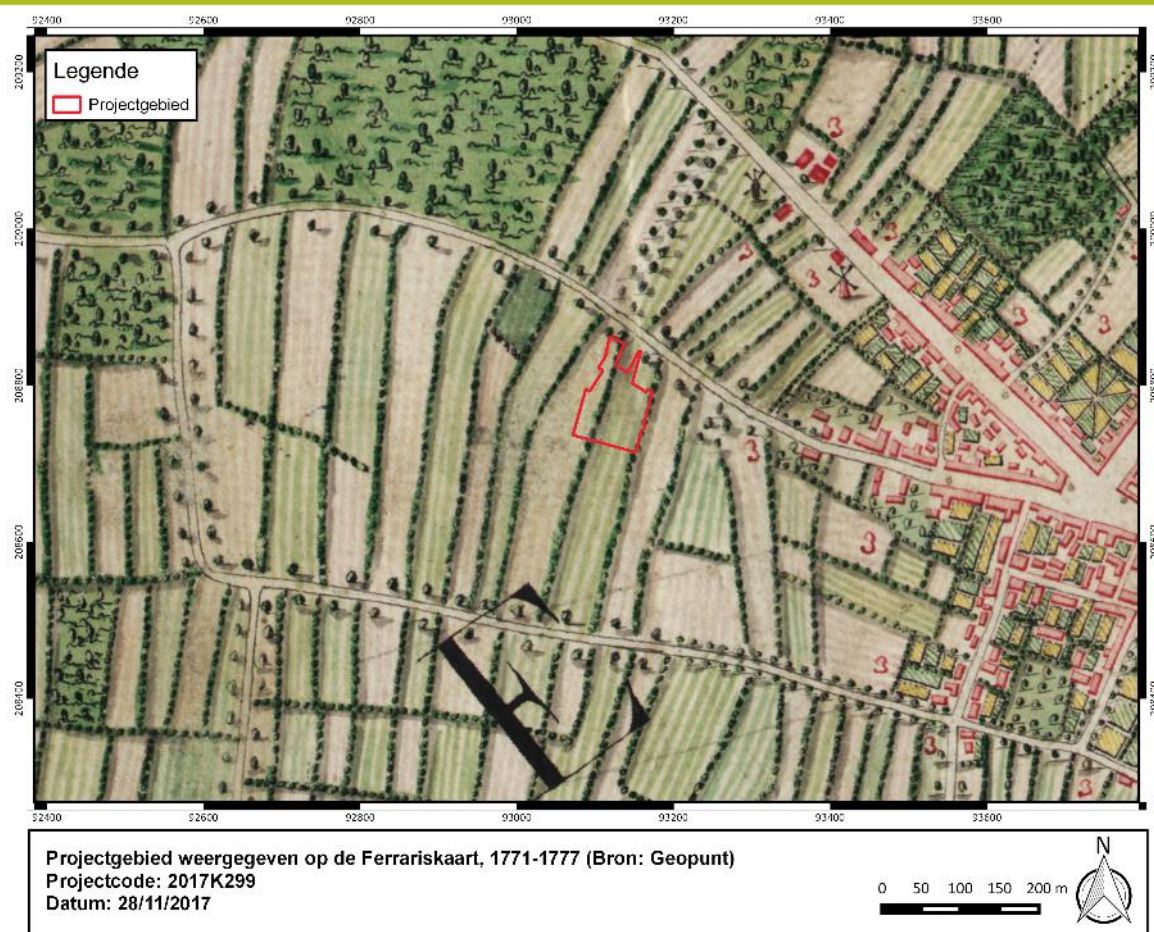
¹ Inventaris Onroerend Erfgoed

1.3.3.1.2 Historische kaarten

Een figuratieve kaart uit 1660 toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het verloop van de huidige Raverschootstraat is reeds duidelijk waarneembaar. Precies ten oosten van het plangebied situeert zich een molen. De Ferrariskaart geeft geen bebouwing weer ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het plangebied is integraal gekarteerd als akkerland. De noordzijde van de onderzoeklocatie grenst aan een met bomen omzoomde weenis waarvan het verloop gelijkloopt met dat van de huidige Raverschootstraat. De bebouwing concentreert zich rondom de dorpskern van Eeklo, ten oosten van het onderzoeksterrein.

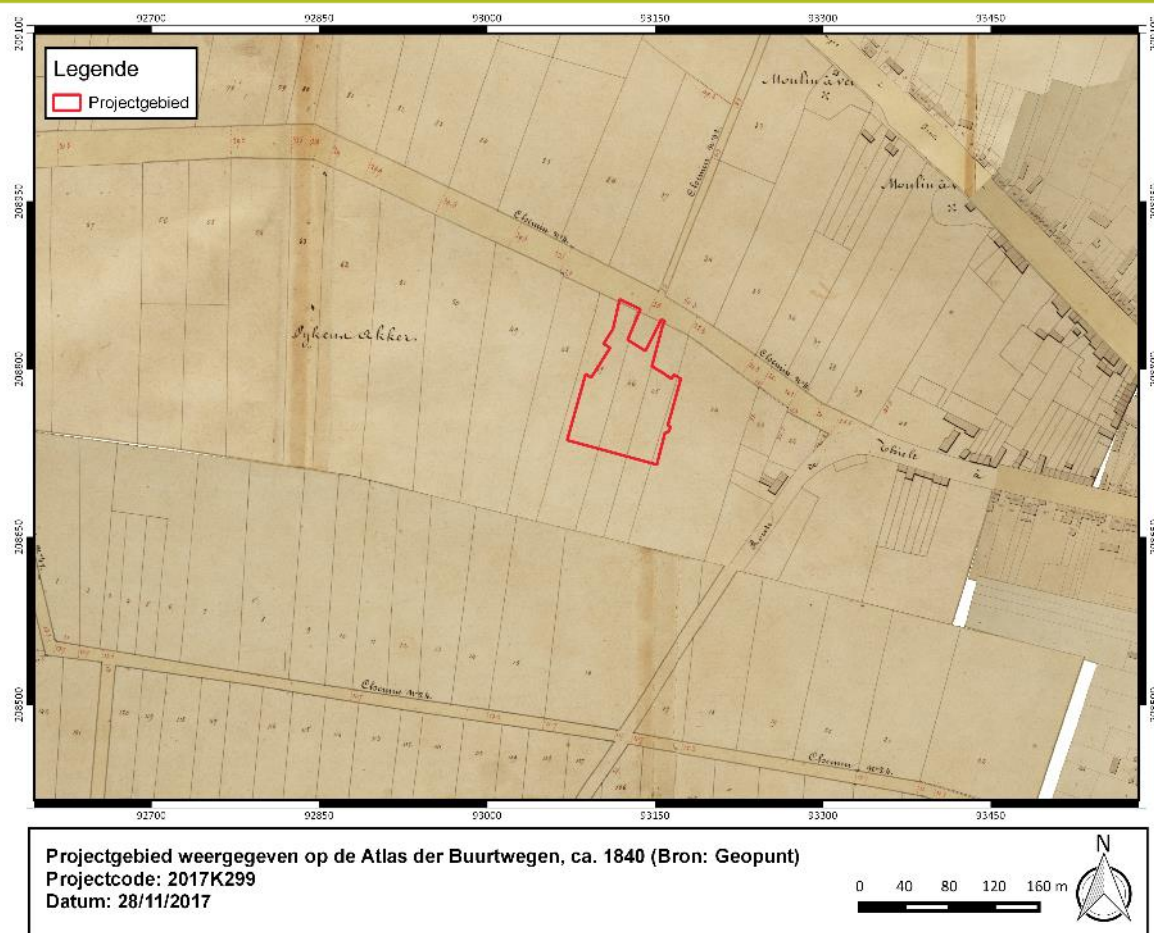


Figuur 14: Kaart van een deel van Eeklo, 1660 (Bron: Cartesius).

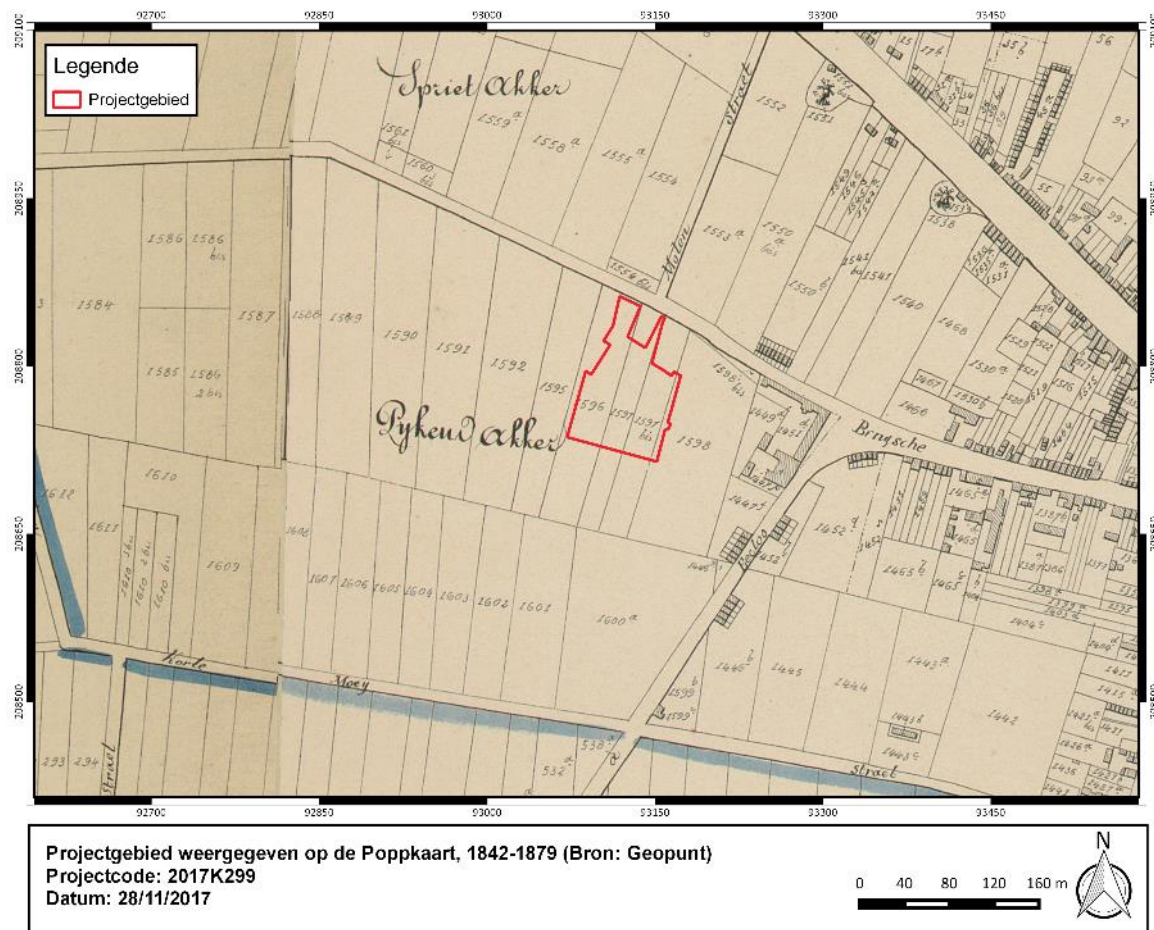


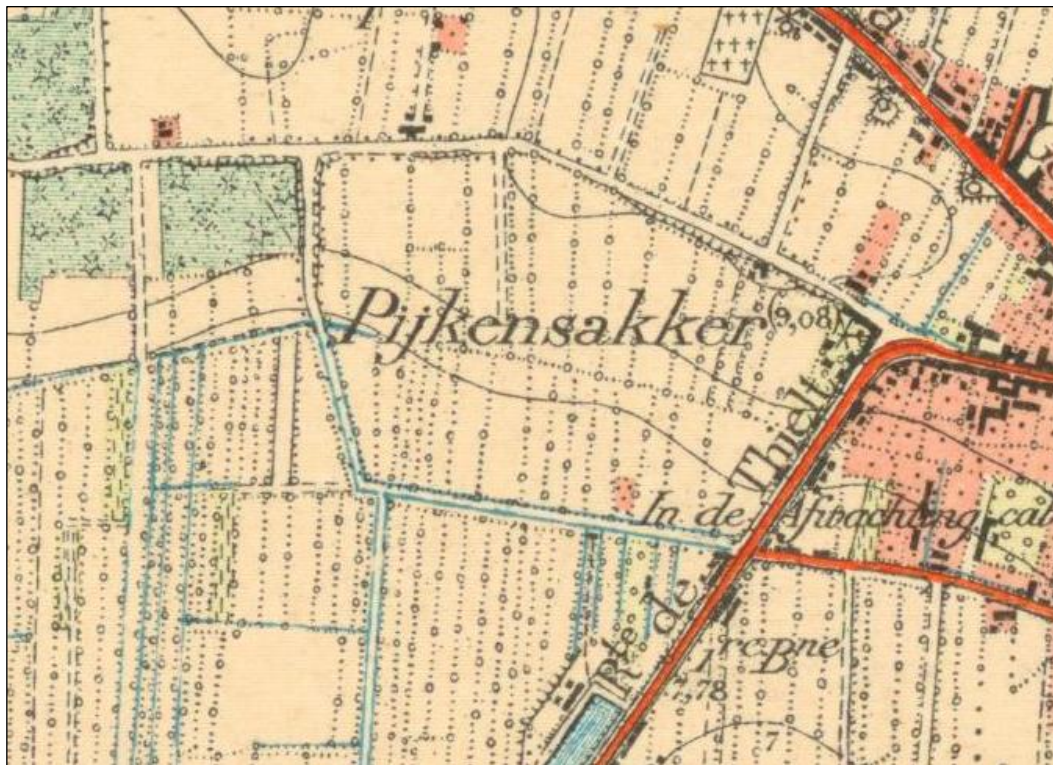
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

De Atlas der Buurtwegen geeft geen bebouwing weer ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het plangebied situeert zich in een akkergebied (Pykens Akker). De noordzijde van de onderzoeklocatie grenst aan het tracé van de huidige Raverschootstraat. De Poppkaart toont een quasi gelijk beeld.



Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).





Figuur 17: Topografische kaart van 1884 (Bron: Cartesius).



Figuur 18: Topografische kaart van 1911-1949 (Bron: Cartesius).

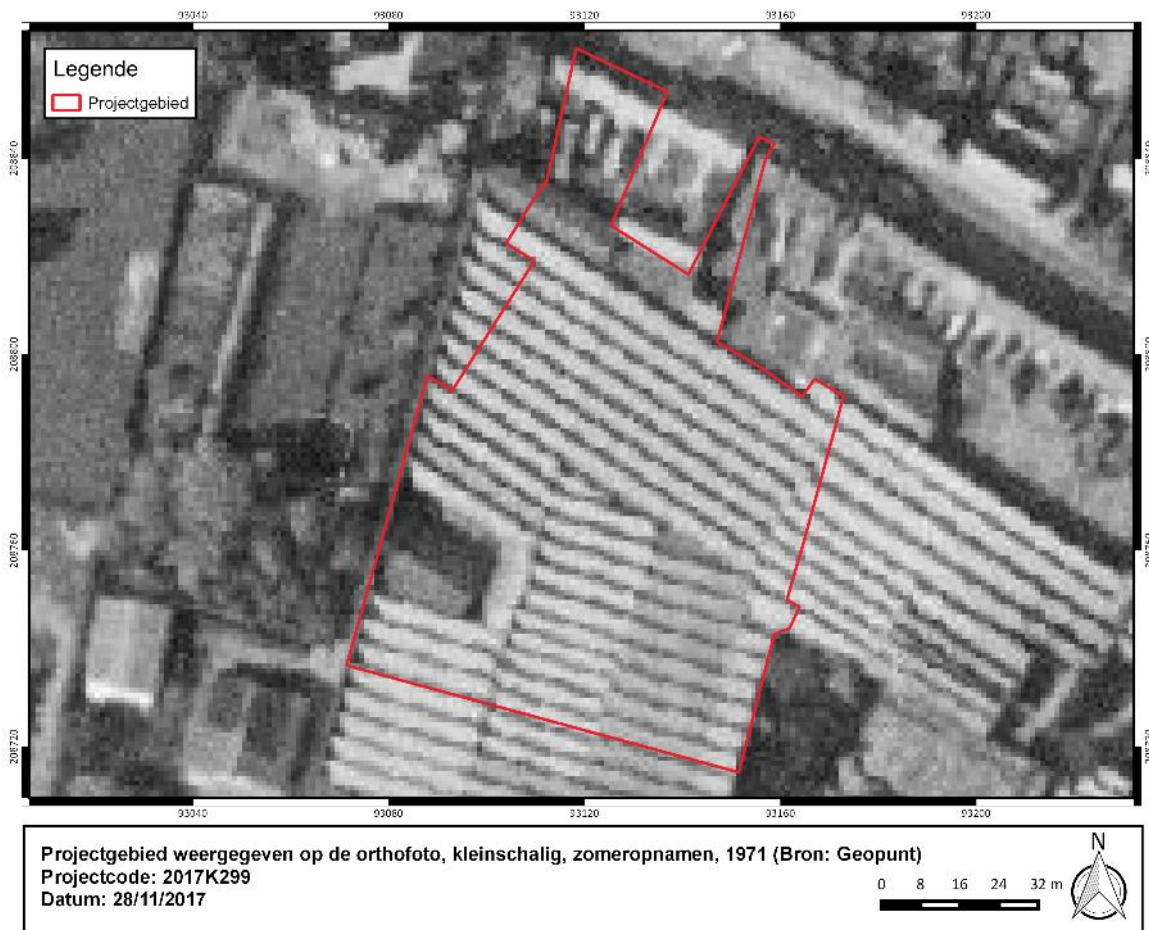
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van deel van Eeklo	1660	Geen bebouwing
Kaart van Ferraris	1771-1777	Akkerland
Atlas der Buurtwegen	1843-1845	Geen bebouwing
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Geen bebouwing
Topografische kaart	1884	Geen bebouwing
Topografische kaart	1911-1949	Geen bebouwing

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie toont een duidelijke evolutie in het bodemgebruik binnen de contouren van het plangebied. De onderzoekssite is een plaats met een aanzienlijk industrieel verleden. Op de orthofoto van 1971 zijn duidelijk de loodsen waarneembaar ter behoeve van de bedrijvigheid. Het huidige politiegebouw langs de Raverschootstraat deed dienst als directeurswoning, de arbeiderswoningen langs de Raverschootstraat zijn opgericht ten behoeve van de werknemers voor het bedrijf 'Van Damme'. De site Van Damme functioneerde als geheel van werken, wonen, voorzieningen.

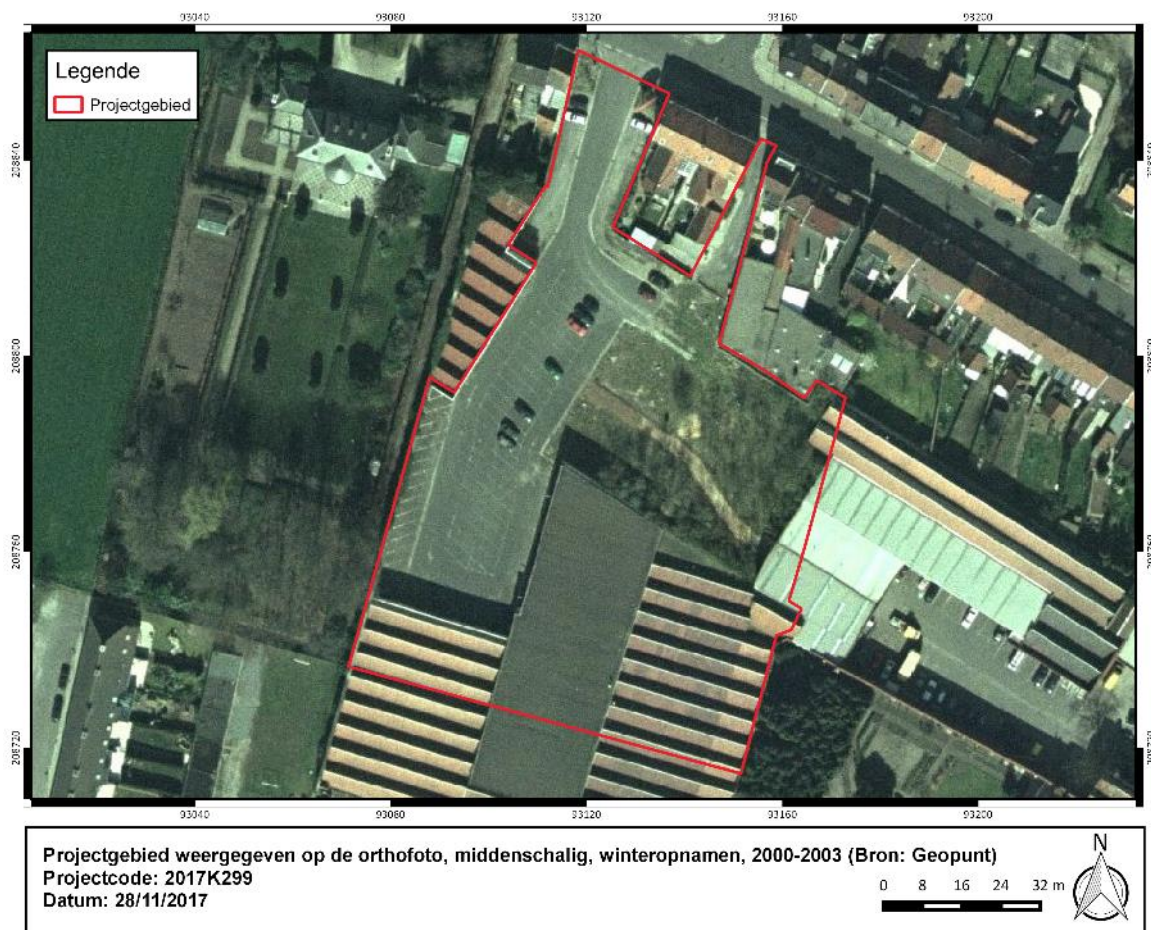
Op de orthofoto van 1979-1990 hebben de noordelijke gebouwen reeds plaats gemaakt voor een parkeerzone. Deze ontmanteling van de gebouwen zet zich voort gedurende de navolgende decennia. Thans is alle bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein verdwenen met uitzondering van een deel van een loods in het oostelijk deel van het plangebied. Het overgrote deel van het terrein is in gebruik als parkeerzone, het overige deel is braakliggend. De footprint van de fabrieksgebouwen is nog enigszins waarneembaar op de recente orthofoto.



Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).



Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).



Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).



Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).



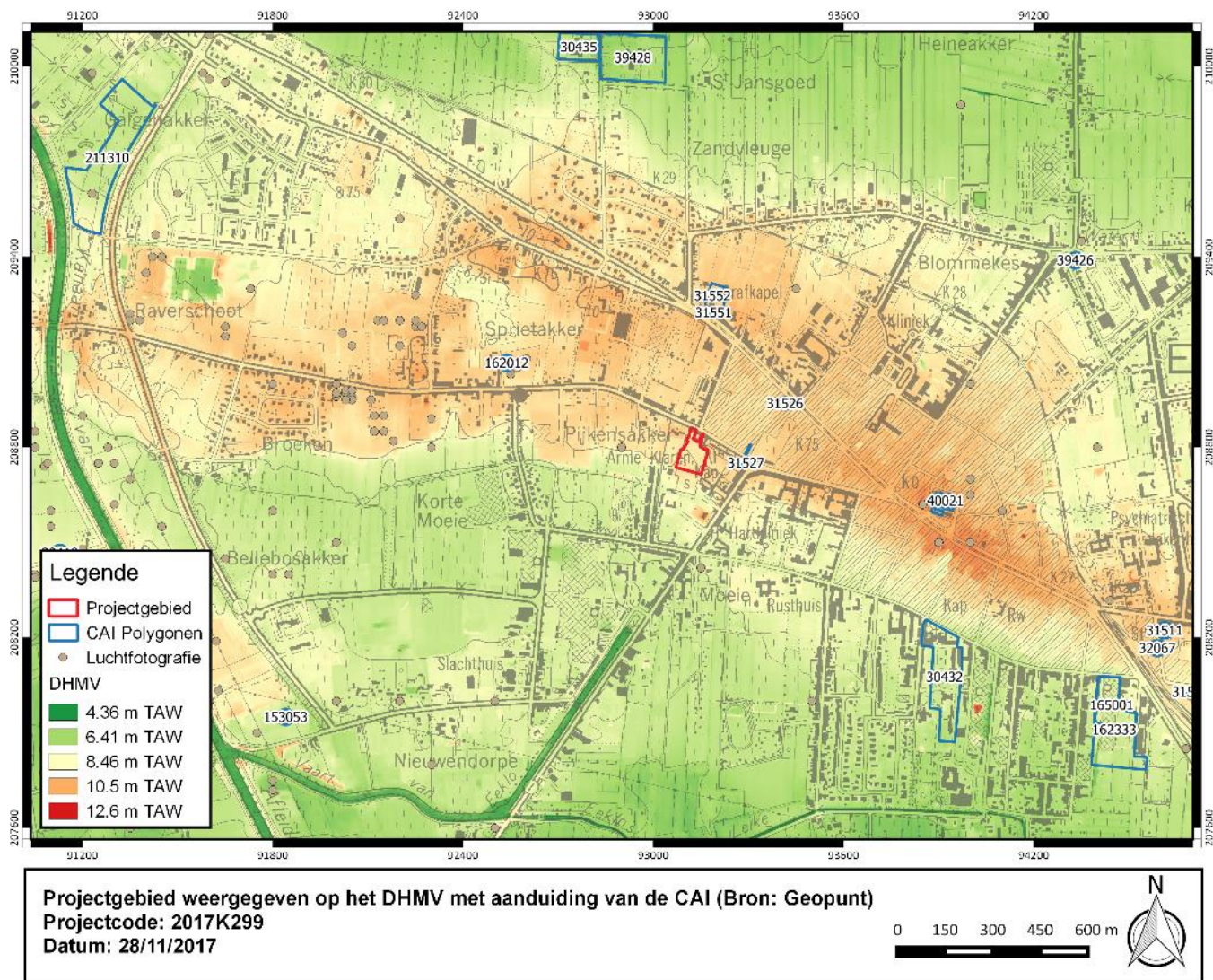
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).



Figuur 24: Gesloopte bedrijfsgebouwen op de site Van Damme. Links de fabriekswand als scheiding met de kloostertuint Arme Klaren, rechts de fabriekmuur ter hoogte van een speelterrein. (Bron: RUP).

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:



Figuur 25: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Vastgestelde archeologische waarden

Ca. 1 kilometer ten zuidoosten van het onderzoeksterrein werden bij een opgraving één werktuig, een eindschabber, een klingfragment en enkele afslagen uit de steentijd gelokaliseerd. Een mechanische prospectie ca. 1,4 kilometer ten westen van het projectgebied lokaliseerde een aantal bomkraters, perceelsgrachten en een wegtracé uit de nieuwe tijd en nieuwste tijd. Bij een mechanische prospectie aan de Zuidmoerstraat, uitgevoerd in 2012, werden 88 antropogene sporen geattesteerd.

162333	Mechanische prospectie (2012). NK: 15 meter Onbepaald: 88 antropogene sporen: kuilen, grachten, greppels, paalkuilen en spitsporen op te delen in 3 groepen: een groep met lichtgrijze vaag afgelijnde sporen, een groep met diffuse aflijning met burine tot donkerbruine vulling (o.a. een gracht van 2 m breed, spitsporen en 13 kuilen) en een groep met scherp afgelijnde zeer donkergrijze/bruine sporen. De Puydt, M. & Smeets, M., 2012. Het archeologisch vooronderzoek aan de Zuidmoerstraat te Eeklo, Studiebureau Archeologie Archeo-Rapport 116.
165001	Opgraving (2012); NK: 15 meter Steentijd: één werktuig, een eindschabber op kling van een fijnkorrelige donkergrijs/zwarte vuursteen. Daarnaast nog een klingfragment en enkele afslagen. Nieuwste tijd: grondsporen, bestaande uit greppels en kuilen, en enkele verstoringen. Bron: Cornelis L., Van Remoorter O., Woltinge I. 2013: Archeologische opgraving Eeklo, Zuidmoerstraat, Baac Vlaanderen Rapport 47, Drongen.
211310	Mechanische prospectie (2016); NK: 15 meter Nieuwe tijd: perceelsgrachten en wegtracé Nieuwste tijd: enkele bomkraters Bron: Heynssens N., De Brant R., Hoorne J. 2016: Eeklo-Kunstdal- archeologisch vooronderzoek- februari 2016, DL&H-rapport 29, Adegem.

II. Archeologische indicatoren

Cartografische indicatoren wijzen op verspreide laat-middeleeuwse hoevebouw in de omgeving van het onderzoeksterrein. Tevens werden een aantal molens uit de nieuwe tijd vastgesteld. Een luchtfotografische indicator ca. 1,8 kilometer ten zuidwesten geeft een circulaire structuur weer die mogelijk wijst op een bronstijd-grafcirkel.

Bij een toevalsvondst nabij de markt kwamen Romeinse sporen aan het oppervlak. Ca. 550 meter ten westen van de onderzoekzone werden een aantal munten geattesteerd die van oorsprong teruggaan van de late middeleeuwen tot de 19^{de} eeuw.

Historisch-cartografische en iconografische data

30432	Indicator; NK: 15 meter Middeleeuwen: klooster – het huidige kloostercomplex met kapel van O.-L.-Vrouw Ten Doorn is een ensemble waarvan de geschiedenis teruggaat tot het midden van de 15^{de} eeuw. – Kapel daterend uit de 15^{de} eeuw. Bron: Ryserhove, A., 1971, Oud Eeklo. Appeltjes van het Meetjesland. 22. Pp. 310-395.
30435	Indicator; NK: 150 meter Late middeleeuwen: hoeve Bron: Ryserhove A., 1971, Oud Eeklo, Appeltjes van het Meetjesland, 22, pp. 310-395
31511	Indicator; NK: 250 meter Late middeleeuwen: voormalig hospitaal Bron: De Smet, E.; 1980: Het voormalige hospitaal of passantenhuis te Eeklo. Appeltjes van het Meetjesland, 31, pp. 278-331.
31526	Indicator; NK: 150 meter 16de eeuw: molen – in schriftelijke bron: sprake van molenwal, nu verdwenen. Bron: Pille, F., 2001: Ondergang en wederopbouw van de Eeklose molens (1580-1650). De Eeklose Dobbegelgebakkene (HGK Eeklo), 10, 1, pp.2-11.
31527	Indicator; NK: 150 meter 17^{de} eeuw: molen - niet meer bestaande Bron: Pille, F., 2001: Ondergang en wederopbouw van de Eeklose molens (1580-1650). De Eeklose Dobbegelgebakkene (HGK Eeklo), 10, 1, pp.2-11.
31551	Indicator; NK: 150 meter Late middeleeuwen: molen Bron: Pille, F., 2001: Ondergang en wederopbouw van de Eeklose molens (1580-1650). De Eeklose Dobbegelgebakkene (HGK Eeklo), 10, 1, pp.2-11.

31552	Indicator; NK: 150 meter 16 ^{de} eeuw: molen Bron: Pille, F., 2001: Ondergang en wederopbouw van de Eeklose molens (1580-1650). De Eeklose Dobbelgebakkene (HGK Eeklo), 10, 1, pp.2-11.
39426	Indicator cartografie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: windmolen in hout (minstens opklimmend tot eind 18 ^{de} eeuw).
39428	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Aleenstaande site met walgracht – zogenaamde Sint-Jansgoed.
40021	Indicator; NK: 15 meter Middeleeuwen: Kerk – in oorsprong vroeggotisch, oudste gekende verwijzing naar de parochie in 1331, houten toren verwoes tin 1400. Huidige kerk is voltooid in 1400. Bron: Tondat, R. 1992. De oude kerk van de stad Eeklo, De Eeklose Dobbelgebakkene (HGK Eeklo), 1, pp.3-17.
153053	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Ampe C. e.a. 1995, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks nr. 4.

Toevalsvondsten

32067	Toevalsvondst (1946); NK: 250 meter Romeinse tijd: munten - groenachtige flesjes met stoppels
-------	--

Metaaldetectie

162012	Metaaldetectie (2012); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Schotse penny van rond 1480 met aan ene kant een kruis en aan de andere kan een soort bal met 3 keer 3 strepen. 16de eeuw: zegelstempel van rond 1500-1600. – munt van Philips II (1557-1567) (type I 126 uit boek Van houdt.) 18de eeuw: munt van de Oostenrijkse Nederlanden (1751) 19de eeuw: 4 leeuwencenten Onbepaald: 7 slecht te lezen munten van diverse grootte Bron: Melding door Michel Krijgman.
--------	---

1.4 Synthese

De stad Eeklo plant de constructie van een nieuw politiekantoor aan de Raverschootstraat. Het terrein is ca. 0,8ha groot en is grotendeels in gebruik als parking. Voorheen werd het plangebied ingenomen door de fabriekshallen van weverij Van Damme. Deze gebouwen werden stelselmatig afgebroken waarvan de laatste in 2016, de vloerplaten van de oude loodsen zijn nog aanwezig.

Landschappelijk gezien is Eeklo gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Het plangebied ligt op de zuidelijke flank van een oost-west gerichte zandrug waarop het centrum van Eeklo zich heeft ontwikkeld. Deze landschapsdominerende zandrug die een verloop kent van Maldegem tot Stekene. De hoger gelegen, goed gedraineerde gronden van deze zandrug in een verder vrij nat landschap hebben ongetwijfeld een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad op landbouwgemeenschappen in het verleden. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer waarbij de top bestaat uit laat-Pleistoceen dekzand. Dit betekent dat het leesbaar archeologisch niveau zich relatief dicht bij de oppervlakte situeert en, gelet het landgebruik, de bewaringscondities met betrekking tot artefactensites niet gunstig zijn.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied. Bronmateriaal vanaf de 17e eeuw geeft duidelijk aan dat het terrein in gebruik is als akkerland en ten westen ligt van de eigenlijke historische kern van Eeklo. Begin 20e eeuw wordt de weverij Van Damme opgericht die vanaf de jaren '20 een bloei en uitbreiding van haar activiteiten kent.

Op het plangebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Direct ten oosten is op de Cartesiuskaart een molen afgebeeld (CAI 31527). Verdere gekende waarden in de omgeving wijzen op een menselijke aanwezigheid in de middeleeuwen en nieuwe tijd. In 2012-2013 werd ca. 600m ten westen van het plangebied, aan de Zuidmoerstraat bij een mechanische prospectie en vlakdekkend vervolgonderzoek (CAI 162333 & CAI 165001) verschillende resten uit de postmoderne tijd geregistreerd, maar ook een artefact in vuursteen. Verder wijzen verschillende waarnemingen op aanwezigheid in de metaaltijden (CAI 153053) en Romeinse periode (CAI 32067).

Concreet is er, op basis van de landschappelijke situatie en gekende waarden, een aanzienlijke trefkans inzake archeologisch erfgoed. Het verwachtingspatroon bestaat uit sporenarcheologie in een relatief éénduidige bodemkundige situatie waarbij eventueel aanwezig erfgoed zichtbaar is onder de bouwvoor. De meest geschikte onderzoeksmethode is een proefsleuvenonderzoek na het verwijderen van de aanwezige verharding.

1.4.1.1 Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Op basis van de gegevens van het bureauonderzoek zijn geen argumenten aan het licht gekomen waardoor afgezien dient te worden van verdere onderzoeksdaden. Mogelijk heeft de bebouwing die herkenbaar is op de orthofotosequentie een impact gehad op het bodemarchief, deze dient echter geëvalueerd te worden tijdens het proefsleuvenonderzoek.

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	2017K299
Onderwerp	Raverschootstraat Eeklo
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	4
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Verkavelingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	10
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	DHMV
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	DHMV
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	13
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	14
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/11/2017

Plannummer	15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1840

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016